

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Bohuslava Hnízдила a soudců JUDr. Milady Tomkové, JUDr. Jiřího Pally, JUDr. Karla Šimky a JUDr. Ludmily Valentové v právní věci žalobkyně: **N. K.**, zastoupené JUDr. Josefem Tomanem, advokátem, se sídlem Do Zahrad 390, Brandýsek, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, poštovní příhrádka 21/OAM, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 4. 3. 2007, č. j. OAM - 1 - 167/VL - 20 - 08 - 2007, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 22. 11. 2007, č. j. 60 Az 23/2007 - 27,

takto:

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) brojí včasnou kasační stížností proti shora označenému rozsudku krajského soudu, kterým byla zamítnuta její žaloba proti rozhodnutí žalovaného ze dne 4. 3. 2007, č. j. OAM - 1 - 167/VL - 20 - 08 - 2007, kterým byla stěžovatelce podle § 16 odst. 2 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“) zamítnuta žádost o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodná O náhradě nákladů bylo rozhodnuto tak, že žádný z účastníků nemá na náhradu nákladů řízení právo.

Jako důvody kasační stížnosti uvádí stěžovatelka především nesprávné posouzení právní otázky soudem (§ 103 odst. 1 písm. a/ zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, dále jen „s. ř. s.“) K tomu stěžovatelka uvádí genealogii příběhu jejího syna a zdůvodňuje své pozdní podání žádosti o azyl. Nově uvádí, že její syn byl v kontaktu s orgány ozbrojených složek Ruska stejně jako jeho dívka M. J., která byla vysazena do oblasti obsazené čechenskými vzbouřenci, a zde tragicky zahynula. Syn byl připravován pro podobný úkol a po smrti M. se obával, že skončí obdobně. Z těchto důvodů mu pomáhala. Rovněž žádá takové řešení její situace, které umožní sloučení rodiny – stěžovatelka uzavřela v ČR manželství (stěžovatelka doložila kopii oddacího listu). Stěžovatelka v závěru navrhuje, aby Nejvyšší správní soud rozsudek zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení. V daném případě je nutno ještě uvést, že došlo k zamítnutí návrhu podle § 16 odst. 2 zákona o azylu, podle kterého se jako zjevně nedůvodná zamítne žádost o udělení mezinárodní ochrany, je-li z postupu žadatele patrné, že ji podal s cílem vyhnout se hrozícímu vyhoštění, vydání nebo předání k trestnímu stíhání do ciziny, ačkoliv mohl požádat o udělení mezinárodní ochrany dříve, a pokud žadatel neprokáže opak.

Kasační stížnost podala účastnice řízení, z něhož napadené rozhodnutí krajského soudu vzešlo (§ 102 s. ř. s.), byla podána včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.) a stěžovatelka v ní uplatňuje přípustný důvod ve smyslu ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Kasační stížnost je tedy přípustná.

Po konstatování přípustnosti kasační stížnosti se Nejvyšší správní soud dále zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatelky ve smyslu ustanovení § 104a s. ř. s. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle citovaného ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná. Zákonný pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele“, který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, představuje typický neurčitý právní pojem, jehož výklad provedl Nejvyšší správní soud již ve svém usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39. O přijatelnou kasační stížnost se podle tohoto usnesení může jednat v následujících typových případech:

- 1) Kasační stížnost se dotýká *právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu.*
- 2) Kasační stížnost se týká *právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně.* Rozdílnost v judikatuře přitom může vyvstat na úrovni krajských soudů i v rámci Nejvyššího správního soudu.
- 3) Kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit *judikatorní odklon*, tj. Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně.
- 4) Další případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno *zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně-právního postavení stěžovatele.*

O zásadní právní pochybení se v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud:

- a) Krajský soud ve svém rozhodnutí *nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu* a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu.
- b) Krajský soud *v jednotlivém případě hrubě pochybil* při výkladu hmotného či procesního práva.

Nejvyšší správní soud se již v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 8. 2008, č. j. 5 Azs 24/2008 - 48, vyjádřil k právní otázce aplikace § 16 odst. 2 zákona o azylu, a to po transpozici Směrnice Rady 2004/83/ES ze dne 29. dubna 2004 o minimálních normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli žádat o postavení uprchlíka nebo osoby, která z jiných důvodů potřebuje mezinárodní ochranu, a o obsahu poskytované ochrany (dále jen „kvalifikační směrnice“) i Směrnice Rady č. 2005/85/ES ze dne 1. prosince 2005 o minimálních normách pro řízení v členských státech o přiznávání a odnímání postavení uprchlíka (dále jen „procedurální směrnice“).. Pokud jde o čl. 23 odst. 4 písm. j) procedurální směrnice, Nejvyšší správní soud v prvé řadě v rozsudku upozornil na to, že na rozdíl od § 16 odst. 2 zákona o azylu znění čl. 23 odst. 4 písm. j) směrnice obsahuje slovo „pouze“ a tudíž výslovně stanoví, že žádost je možné posoudit jako zjevně nedůvodnou, pokud „žadatel podává žádost pouze proto, aby (se vyhnul vyhoštění)“. Nejvyšší správní soud tedy dospěl k názoru, že eurokonformní výklad § 16 odst. 2 zákona o azylu je možný. Ustanovení § 16 odst. 2 zákona o azylu je nutné vykládat tak, že „jako zjevně nedůvodná

se zamítne i žádost o udělení mezinárodní ochrany, je-li z postupu žadatele patrné, že ji podal (POUZE) s cílem vyhnout se hrozícímu vyhoštění, vydání nebo předání k trestnímu stíhání do ciziny, ačkoliv mohl požádat o udělení mezinárodní ochrany dříve, a pokud žadatel neprokáže opak“. Jen takový výklad je v souladu s čl. 13 a čl. 18 kvalifikační směrnice ve spojení s čl. 23 odst. 4 písm. i) a j) procedurální směrnice (viz výše). Tento výklad ostatně odpovídá i dalším důvodům pro posouzení žádosti jako zjevně nedůvodné (§ 16 odst. 1 písm. a/: „/žadatel/ uvádí POUZE ekonomické důvody“ či § 16 odst. 1 písm. c/: „/žadatel/ žádá o udělení mezinárodní ochrany POUZE proto, aby unikl situaci všeobecné nouze“). Vložení slůvka „pouze“ nic nemění na tom, že podání žádosti o mezinárodní ochranu až v případě hrozícího vyhoštění je ve valné většině případů účelové (k tomu viz skutkový stav ve většině výše uvedených dosavadních rozhodnutích Nejvyššího správního soudu). Nicméně pokud žadatel přesvědčivě prokáže, že mu hrozí v zemi původu pronásledování z azylově relevantních důvodů nebo skutečné nebezpečí vážné újmy, je žalovaný povinen se zabývat i jeho tvrzeními podle § 12 a § 14a zákona o azylu, a případně azyl či doplňkovou ochranu udělit. Z výše uvedeného vyplývá, že v případě podání žádosti o mezinárodní ochranu až ve chvíli, kdy žadateli hrozí vyhoštění, existuje vyvratitelná domněnka, že tato žádost byla účelová. Žadatel však může prokázat nejen, že žádost nemohl podat dříve, ale (nezávisle na tom, že ji mohl podat dříve) rovněž, že ji nepodal pouze s cílem vyhnout se hrozícímu vyhoštění. Použití ustanovení § 16 odst. 2 zákona o azylu tudíž vyžaduje třístupňový test: (1) zda hrozí stěžovateli vyhoštění, vydání nebo předání k trestnímu stíhání do ciziny; (2) zda mohl žadatel požádat o udělení mezinárodní ochrany dříve; a (3) zda je z postupu žadatele patrné, že žádost o mezinárodní ochranu podal „pouze“ s cílem vyhnout se tomuto hrozícímu vyhoštění, vydání nebo předání k trestnímu stíhání do ciziny. Tyto tři podmínky musí být splněny kumulativně; v případě nesplnění byť jedné z nich nelze § 16 odst. 2 zákona o azylu aplikovat. Rozsudek rovněž reflektuje skutečnost, že velká časová vzdálenost od přicestování do ČR k podání žádosti o azyl výrazně snižuje věrohodnost azylových tvrzení. V daném případě přicestovala žadatelka již v roce 2000, žádost o azyl podala teprve v r.2007, tedy skutečně ve velmi značném časovém odstupu. Rozhodné pak je, že azylovým důvodům Nejvyšší správní soud neuvěřil, neboť v mezidobí byla žadatelka opakovaně na území Ruské federace. Za těchto okolností je její tvrzení o důvodnosti obav nepřesvědčivé. Dalším faktorem, který Nejvyšší správní soud vzal v úvahu, byla skutečnost, že žadatelka v kasační stížnosti mění svá tvrzení: teprve v kasační stížnosti stěžovatelka hovoří o tom, že syn měl známost s Čečenkou spolupracující s ruskými vojenskými orgány, která tragicky zahynula. Syn měl být údajně připravován pro podobný úkol. Teprve v kasační stížnosti tedy stěžovatelka poprvé - v rozporu s předchozími tvrzeními, kdy uváděla, že pomáhala svému synovi vyhnout se nástupu do výkonu základní vojenské služby a z tohoto důvodu se obávala pronásledování státními orgány Ruské federace – uvádí, že syn rovněž spolupracoval s vojenskými orgány. Nejvyšší správní soud proto přihlédl k celkové nevěrohodnosti stěžovatelky a k rozporům v důvodech, které stěžovatelka v průběhu řízení uváděla jako důvody pro udělení mezinárodní ochrany. Stěžovatelka tudíž neunesla důkazní břemeno pro účely třetího bodu testu podle § 16 odst. 2 zákona o azylu, tedy neprokázala, že žádost nepodal pouze s cílem vyhnout se hrozícímu vyhoštění.

Skutečnost, že stěžovatelka uzavřela manželství s občanem České republiky, je z pohledu řízení o udělení mezinárodní ochrany irelevantní (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 3. 2. 2004, sp. zn. 2 Azs 65/2003).

Ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu tedy poskytuje dostatečnou odpověď na námítky podávané v kasační stížnosti a krajský soud se prima facie v napadeném rozsudku neodchyluje od výkladu předmětných ustanovení podaného v citovaných rozhodnutích. Nejvyšší správní soud neshledal ani žádný jiný z výše vymezených důvodů pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání. Za těchto okolností Nejvyšší správní soud

konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Shledal ji proto ve smyslu ustanovení § 104a s. ř. s. nepřijatelnou a odmítl ji. O návrhu, aby byl kasační stížnosti přiznán odkladný účinek podle ustanovení § 107 s. ř. s., Nejvyšší správní soud samostatně nerozhodoval. Není o něm třeba rozhodovat tam, kde je kasační stížnosti přiznán odkladný účinek přímo ze zákona (§ 32 odst. 5 zákona o azylu).

O nákladech řízení rozhodl soud podle ustanovení § 60 odst. 3 s. ř. s., podle něhož žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, jestliže byl návrh odmítnut.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 29. ledna 2009

JUDr. Bohuslav Hnízdl
předseda senátu